

Stefan Moysa

"Wer ist dein Bruder?", Karl Rahner, Freiburg-Basel-Wien 1981 : [recenzja]

Collectanea Theologica 52/4, 191

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wreszcie dobro jako właściwość bytu ukazuje Balthasar w trzeciej części swojej trylogii, którą stanowi dalsze jego wielkie dzieło pt. *Theodramatik*. Autor w chwili pisania dysertacji dysponował tylko jej pierwszym tomem, ale dotąd ukazało się ich już cztery. Szwajcarski teolog wyjaśnia, w jaki sposób Bóg działa dla dobra człowieka, przy czym w tym działaniu odkrywa strukturę dramatu. Ze strony człowieka następuje przyjęcie tego działania w wolności. Dlatego też można ująć skrótowo założenie dramatyczne Balthasara w formule: wolność i miłość.

Po przedstawieniu twórczości analizowanego autora, Lochbrunner szuka klucza do zrozumienia jej znaczenia. Wszystkie trzy części trylogii krążą wokół pojęcia miłości i analogii bytu. Autor wyprowadza ostateczny wniosek, że wydarzenie Chrystusowe przenosi analogię bytu w analogię miłości. Stąd też klucz do zrozumienia dzieła Hans Urs von Balthasara widzi autor w formule: analogia miłości.

Czytając książkę odnosi się wrażenie, że autor podjął się zadania bardzo trudnego, jeżeli nie niemożliwego. Myśl Balthasara jest bowiem tak szeroka, rozmaita, tak różna też pod względem formalnym, że jej ujęcie systematyczne stoi pod dużym znakiem zapytania. Dlatego też może dopiero późniejsze studia będą mogły wykazać, w jakim stopniu ujęcie autora jest słuszne. Niemniej próbę opracowania twórczości tak wybitnego teologa należy w całości uznać za udaną i pożyteczną dla współczesnego rozwoju teologii.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa

Karl RAHNER, *Wer ist dein Bruder?* Freiburg-Basel-Wien 1981, Verlag Herder, s. 78.

W medytacji teologicznej porusza Rahner szeroko ujęty problem braterstwa, czyli mówiąc językiem tradycyjnym, miłości bliźniego. Podstawą teologiczną braterstwa jest miłość względem Boga, którą autor uważa za jedyną i pełną realizację ludzkiej egzystencji. Miłość bliźniego jest nie tylko konieczną konsekwencją tak pojętej miłości Boga, ale w pewnym sensie — jej nieodzownym warunkiem. Tylko bowiem ten, kto kocha bliźniego, może wiedzieć kim jest Bóg i tylko ten, kto kocha Boga, może się bezwarunkowo oddać bliźniemu.

W dzisiejszym świecie, który coraz to bardziej staje się czymś jednym, istnieją nowe okazje do wzajemnego okazywania sobie braterstwa. Należy do tego równouprawnienie różnych kierunków teologicznych w Kościele, w którym łacińska teologia przestała dominować. Sprawą wzajemnego zrozumienia jest też akceptacja różnych duchowości, na przykład duchowości charyzmatycznej. Autor zachęca też do tego, aby — mimo iż wielu intelektualistom papież wydaje się zanadto uwarunkowany polską duchowością maryjną — przyjąć ten jego charakterystyczny rys. Rahner podkreśla też, że papieństwo odgrywa dziś rolę powszechnego sumienia świata. Ta funkcja może być uznana również przez ludzi, którzy nie podzielają katolickiego poglądu na rolę papieństwa w przekazywaniu objawienia.

Inną konsekwencją współcześnie pojętego braterstwa jest odpowiedzialność za misję Kościoła, której nie można utożsamiać z walką o sprawiedliwość społeczną. Tu należy również zaliczyć lepsze zrozumienie społecznego wymiaru teologii, jak usiłuje to przedstawić teologia polityczna.

Trudno się zgodzić z autorem we wszystkich jego poglądach. Nie można jednak zaprzeczyć, że dzięki tym rozważaniom można uzyskać lepsze teologiczne i praktyczne zrozumienie miłości bliźniego ukazanej w dzisiejszym świecie.

ks. Stefan Moysa SJ, Warszawa